

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ І РИЗИКИ ВИКОРИСТАННЯ КРИПТОВАЛЮТ

На сьогодні зростає актуальність питань, пов'язаних із використанням на фінансових ринках різного роду криптовалют. При цьому одні країни світу офіційно приймають можливість використання цього виду валюти у грошовому обігу (наприклад, Республіка Білорусь, Японія, США, Канада, Великобританія, Австралія, Естонія, Данія, Південна Корея, Швеція, Нідерланди і Фінляндія), а інші, до яких можна віднести і Україну, досить обережно відносяться до можливості використання такої валюти. Одночасно у світі стрімко зростають обсяги операцій, оплачених криптовалютами, що підтверджує своєчасність обраної теми дослідження.

Метою даного дослідження є визначення сутності криптовалюти, узагальнення причин і наслідків їх запровадження, переваг і недоліків використання.

Криптовалюта є різновидом цифрових грошей, в основі якої лежить технологія криптографії, тобто шифрування даних та яка існує тільки в електронному вигляді [1].

Офіційним роком народження криптовалюти вважається 2009 рік, коли почала функціонувати мережа Bitcoin. "Батьком" Bitcoin і деяких інших криптографічних валют вважається – міфологізований персонаж або навіть група людей, що відомий під ім'ям Сатоши Накамото. Саме від цього імені вперше був опублікований протокол Bitcoin та була проведена перша транзакція [2].

Основна причина появи таких електронних грошей пов'язана із необхідністю зручного і швидкого способу проведення анонімних платежів з високим рівнем захищеності. Вважаємо доцільним зробити акцент на високому рівні "незалежності" біткоінів від світових фінансових систем, при неоднозначному ставленні до них суб'єктів економіки та невизначеності статусу криптовалют у багатьох країнах світу. При цьому можна виділити такі ставлення до криптовалют: позитивне (наприклад уряд Японії у квітні 2017 р. офіційно визнав біткоіни платіжним засобом, який виконує функцію валюти, але при цьому, офіційною грошовою одиницею залишилася тільки єна), негативне (що позиціонує Китай, який для підтвердження своєї позиції до цієї валюти у 2017 р. суттєво посилив тиск на майнерів – представників нової професії, що пов'язана із виникненням і розвитком криптовалют) і нейтральне. При цьому деякі країни у 2017 р. вже легалізували криптовалюти (наприклад, Республіка Білорусь). Президент Лукашенко пояснює цей крок необхідністю залучення іноземних інвесторів і перетворення Білорусі на регіональний центр технології блокчейнів, що робить онлайн-транзакції більш швидкими і безпечними, а також анонімними. Більш того, ці операції отримали офіційні податкові пільги, так, всі операції з криптовалютами у Білорусі не оподатковуватимуться до 1 січня 2023 року [3].

Відсутність в світі єдиного підходу до визначення правового статусу біткоіну ускладнює вирішення проблеми легалізації цієї криптовалюти в Україні. Національний банк України (НБУ) відмовився визнавати криптовалюту реальними грошима, мотивуючи це відсутністю центрального емітента, а отже – гаранта, що може обумовити втрату грошових коштів та розвиток шахрайства у цій сфері. Незважаючи на відсутність офіційної легалізації «Bitcoin», саме в Україні 25 вересня 2017 р. вперше в світі відбулася електронна трансатлантична угода з обміну нерухомості на криптовалюту. Підприємець Марк Гінзбург фактично обміняв свою київську квартиру на Ethereum (ще один вид криптовалюти) [4, с.884]. Сьогодні розраховатися біткоінами стало можливо у деяких інтернет-магазинах, кафе і ресторанах; можна оплатити рекламу на сайті або отримати оплату в біткоінах за виконану роботу (як правило, пов'язану з розвитком ІТ-технологій). Також криптовалютою можна заплатити за курси, за доставку кондитерських виробів, за бізнес-консультації тощо. Однією з головних причин зростання інтересу до криптовалюти, на наш погляд, є швидке зростання курсу Bitcoin. Так, за 2 півріччя 2017 р. він піднявся в 10 разів.

Криптовалюта не випускається центральним банком і не прив'язана до економіки будь-якої країни. Випуск і емісія криптовалюти не контролюється єдиним встановленим емітентом, а обмежити ці процеси на макроекономічному рівні не може жоден економічний суб'єкт. Курс криптовалюти сформований ринковим шляхом і безпосередньо не пов'язаний з економікою будь-якої країни. Використання криптовалют має свої переваги і недоліки, які відображені на рисунку 1.

Поширенню криптовалюти в Україні сприяє організація Bitcoin Foundation Ukraine, яка прагне стати інформаційним центром поширення Bitcoin в нашій країні. Засновник означеної організації і агентства KUNA Михайло Чобанян ініціював запуск першої української Bitcoin-біржі [5]. На перспективи подальшого зростання криптовалюти вказують плани розробників, які зараз працюють над створенням своєї біржі. На думку засновників власна торгова площадка зробить більш безпечними і простими способи купівлі та продажу монет, підвищить надійність криптовалюти і дозволить залучити банківський сектор, що відразу ж підвищує рівень довіри урядів до даного проекту. А оскільки Bitcoin і інші криптовалюти за

рахунок коливань курсу і загального зростання популярності розглядають у якості інвестиційного активу, це може у найближчому майбутньому позначитись на курсі валют у бік його збільшення.

Незважаючи на чітку позицію НБУ, як національного регулятора економіки, численність негативних відгуків про роботу системи, заперечувати світовий досвід використання криптовалют в практиці міжнародних валютних розрахунків нерозумно та відмовлятися від використання електронних грошей через їх потенційну небезпеку і схильність до шахрайських дій – недоцільно, а отже, предмет цього дослідження потребує подальших досліджень і опрацювань.

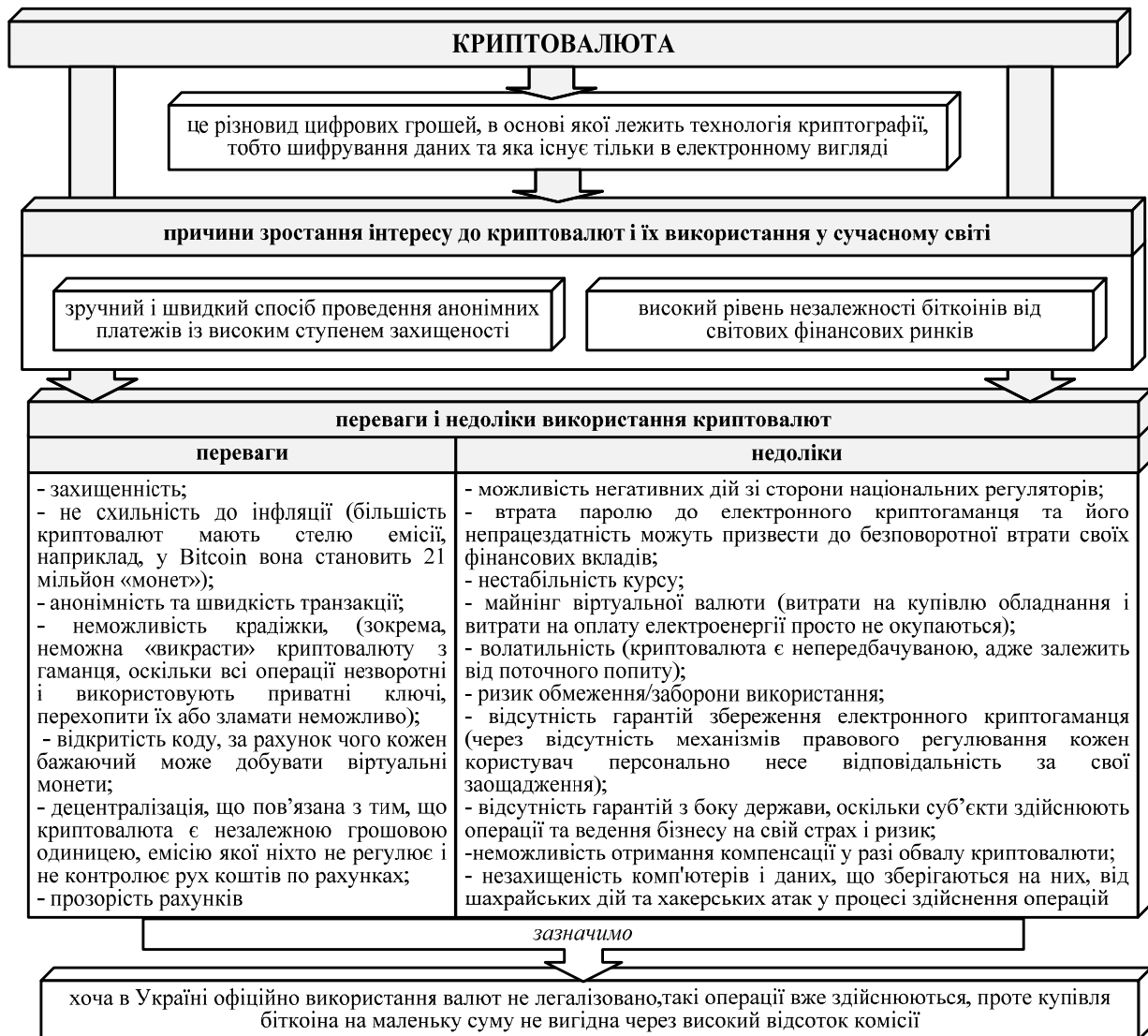

Рис 1. Сутність, переваги і недоліки використання криптовалют

Узагальнення досвіду іноземних країн в означеній сфері доводять необхідність створення ефективної системи контролю над переміщенням біткоїнів. Вдалим прикладом такого контролю і регулювання можна вважати створену у США в січні 2018 р. першу в світі ліцензовану криптовалютну біржа, яка збрала чимало інвестицій.

Незважаючи на офіційну позицію НБУ, українські банки виявляють неабиякий інтерес до цифрового виду платежів. Так, у червні 2017 р. було розпочато ще один експеримент - тестовий режим програми переведення у готівку біткоїнів на рахунки фізичних осіб (пластикові карти) в деяких банках через системи банківських терміналів. Тим самим така операція стала можлива без посередництва систем WebMoney і PayPal, що сприятиме відчутній економії коштів пов'язаною із різницею валютних курсів.

Список використаних джерел

1.Новини світу - це всього лише питання часу, коли криптовалюта підкорятиметься державному регулюванню, - МВФ 112.ua [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://kordon.com.ua/ekonomika/168449-novini-svtu-ce-vsogo-lishe-pitannya-chasu-koli-kriptovalyuta-pdkoryatysya-derzhavnomu-regulyuvannyu-mvf-112ua.html>

2. Что такое криптовалюта простыми словами[Електронний ресурс].- Режим доступу: <https://prostocoin.com/blog/what-is-cryptocurrency>

3. Беларусь официально разрешила криптовалюты – Sputnik Беларусь[Електронний ресурс].- Режим доступу: <https://sputnik.by/economy/20171222/1032665578/belarus-oficialno-razreshila-kriptovalyuty.html>

4. Заруцька О.П., Прохорець Т.Б. Особливості функціонування платіжних систем в Україні//Журнал «Молодий вчений».-жовтень 2017.- №10(50).-С.882-885

5. Первая украинская bitcoin-биржа собрала почти втрое больше ожидаемого[Електронний ресурс].- Режим доступу:<https://www.rbc.ua/rus/lnews/pervaya-ukrainskaya-bitcoin-birzha-sobrala-1451049678.html>

Маруга О.М., студент гр. МФКп-172

Науковий керівник - Штирхун Х.І., к.е.н., асистент

Чернігівський національний технологічний університет (м. Чернігів, Україна)

ДЕРЖАВНА ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ

Розвиток будь-якої держави не можливий без здійснення інвестицій в її економіку як національних, так і іноземних. Економічно розвинені країни вже давно характеризуються широким використанням даного фінансового інструменту для фінансування найбільш нагальних соціальних проблем або ж економічно-рентабельних проєктів, що в майбутньому сприяє зменшенню соціальної напруги, підвищенню рівня життя населення, нарощенню економічного та інноваційного потенціалу країни. Слідуючи світовим тенденціям, Україна також активно намагається сформувати ефективну та стабільну інвестиційну систему для забезпечення розвитку економіки.

Початок формування інвестиційної політики України припадає на прийняття Закону України «Про інвестиційну діяльність» в 1991 році, який забезпечував правове підґрунтя для багатьох питань: надання визначень основним термінам та процесам, забезпечував здійснення державного регулювання інвестиційних процесів на макро- та мікрорівні, фінансову та податкову підтримку інвесторів тощо. Звісно, до сьогодення вже було урегульовано багато питань і проблем за допомогою внесення змін до існуючих законів та нормативно-правових актів або ж прийняття нових.

Нормативно-правову базу інвестиційної політики на сьогодні складає Господарський кодекс України, Цивільний кодекс України, Закон України «Про інвестиційну діяльність», Закон України «Про захист іноземних інвестицій на Україні», Закон України «Про загальні засади створення і функціонування спеціальних економічних зон» та інші. Проте в жодному із законів або нормативно-правовому акті, що стосуються інвестиційної політики, не дано визначення інвестиційної політики, її завдань та принципів, що свідчить про недбале правове забезпечення та знаходження розвитку даного напрямку економіки України на початкових стадіях. Всі ж визначення, принципи та завдання зазвичай визначено на основі глибоких досліджень функціонування інвестиційної системи України.

Так, І. В. Сергеев та І. І. Веретенікова визначають інвестиційну політику як комплекс правових, адміністративних, економічних методів держави, які направлені на розширення й активізацію інвестиційних процесів [1, с.272], а М. В. Кондрашова описує інвестиційну політику як складову економічної політики, що здійснюється державою у вигляді становлення структури та масштабів інвестицій і напрямів їхнього використання [2, с. 120]. Проте зазвичай більшість вчених описує інвестиційну визначає інвестиційну політику як комплекс адміністративних, правових та економічних заходів, спрямованих на формування, поширення та активізацію інвестиційних процесів.

Виділяють такі види інвестиційної політики: державна інвестиційна політика, яка поділяється на галузеву та регіональну, інвестиційна політика суб'єктів господарювання та політика окремих індивідуальних інвесторів. До державної інвестиційної політики відносяться заходи держави, які проводяться задля формування сприятливого інвестиційного клімату на її території. Галузева ж інвестиційна політика передбачає формування інвестиційної інфраструктури та привабливості для інвестування коштів відповідної галузі. Регіональна інвестиційна політика зазвичай передбачає налагодження інвестиційних процесів у депресивних регіонах країни для їх розвитку та нарощення економічного потенціалу. Головною відмінністю між державною та іншими видами інвестиційної політики є те, що суб'єкти господарювання не можуть створювати сприятливих інвестиційних умов або ж мають менший вплив на можливість їх формування. Інвестиційна політика суб'єктів господарювання – це сукупність заходів, які проводяться на підприємстві з метою визначення напрямків здійснення інвестиційної діяльності [3]. Визначення для окремих інвесторів майже тотожне до визначення для суб'єктів господарювання, з однією різницею, заходи для здійснення інвестицій проводять фізичні особи.

Проаналізувавши нормативно-правову базу державної інвестиційної політики та особливості її проведення можна виділити такі основні її принципи:

- принцип взаємної відповідальності між державою та інвестором;
- принцип відповідальності інвесторів за певне порушення законодавства країни, договорів або є інших його обов'язків;